

Megjelenik minden vasárnap.

REKLERESZTŐSÉG:

Főútosa 183. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

egész évre . . . . . 4 frt
fél évre 2
3 hónapra 1

Egyenlő szám ára 10 kr.

HALASI ÚJSÁG

TÁRSADALMI HÉTILAP.

KIADÓHIVATAL:
Pétecz 183. sz.

HIRDETÉSEK DÍJA:

Három határozott példány 5 kr.
Egy hirdetésben egy sz. 2 kr.

A hirdető (el) névvel ellátott
hirdetéseknél külön 30 kr.
belföldi díjtendő.

Egy kis polemia.

Tóth János barátom (reménylen egy kis nézetkülönbség miatt nem szakítja meg veltem a baráti viszonyt) zokon veszi a „Halasi Újság” 4-ik számában – szököltetett nézetemet a „Halasi gazdasági egyesület” kérdésében és nem tudom félreértésből-e vagy mi okból, oly tőrről állít, melyen soha sem mozogtam, sem mozogni nem fogok.

Hogy az én nézetem sok máséval nem egyezik, az a gondolkodási szabadság természetesen folyomány a én e miatt soha senkire neheztelni nem fogok; de viszont én sem vagyok ám még tüzzel vassal pusztító tatar, mert a „voltat” vagy ha úgy tetszik a „még levőt” nem tartom ideálomnak s nem vagyok képes belátni bűnös voltomat, azért, mert különbet szeretnék.

Ezen óhajomnak nyíltan, leplezetlenül adtam kifejezést s el voltam rá készülve, hogy eszméim – porrá fognak ugron zuzanni, de jó szándékom nem fog félre magyarázhatni; de azt, hogy eszméim bántatlan maradjanak s intencion gyanúsítások, nem vártam s ez-

ért kénytelen vagyok egyre másra reflektálni, még pedig félreértés kikerülése végett hátul kezdve. Szemét szur és méltán a „tekintélyes gazda” s én kijelentem, hogy minden megtánáadás közlét ezt ismerem el legigazságosabbnak s leghelyesebbnek.

Hát én bizony soha sem ámbiáltam a „tekintélyes gazda” címét s én magam tudom legjobban, hogy ez mennyire nem illik rám. Hisz ha tekintélynek tartanám magamat, bizonyára e tekintély általam alatt s nem névtelénél küldeném volna eszámimot a csatába, de hát ki lehet róla, ha a szerkesztő az ember tudta s akarata nélkül ártatlan előzékenységéből – meg nem érdemelt dícsérő szavakkal vezetni be vendégét.

Szívesen elismerem, hogy a Tóth János barátom által felsorolt okok belezúrtak abba, hogy az a mégis csak „boldogemlékeztető” gazdasági egyesület” nem prosperált. De hát hol és mikor állítottam én azt, hogy ezen egyesület tengelőtlenek és kímülésának ő az oka? Oka vagyunk bizony mindnyájan tehát én is, még más is.

Tisztelt barátom azt mondja, hogy

ezen egyesület ha „megtörtatik megengedni” – (már mint én) élni békorkodik. Hát én bizony megengedem, sőt egység-gégre kívánom az éjszakai nyugodalmat, de mint egyik szerény tagja (án joggal kérdehetem, hogy: hol van hát? Mert a mi van, az térben és időben mozog? Bátor vagyok kérdezni: hol mozog? mikor mozog? Ha csak nekem nincs róla tudomásom; tagsági jogom van megcsónkítva; ha másnak sincs: akkor nem él. Miután volt, de nincs: meghalt a nélkül, hogy megöltük volna, csak nem gátoltuk csendes kímülést.

... És most kijelentem, hogy én egyáltalán nem akarom a „létező” (?) meggyilkolni s eszem ágában sincs, nem tudom micsoda „hozzrekelet embrió”-nál babáskodni: csak azt óhajtom, hogy az, a mi születik, legyen életképes. Nem bánom én, akár régi, akár új erőm (talán nem is sárják ki egymást?) támogatása mellett nő is fel; azt hogy fető is legyen, még csak képelem sem tudom. (vagy ha igen, csak satnya lehet mind a fető), annál kevésbé lehet özlöm. Elfogadom, hogy építsanak, régi vagy új alapon, az nekem mindegy. de jól.

TÁRCSA.

Színház.

Ceotörtékon, a hó 8-án Miklósy színtársulatának ide lejtő tagjai végre osztagyunk ingattartották az első előadást, s ezzel a „szini évi” Halasi hívtalosan megkezdődött. A második előadás szombat estére volt kitűzve, s így ez uttal csak az előről szólhatunk, mely különben teljeseleg elegendő arra, hogy a társulatot s annak egyes tagjaitól kiké véleményel alkothasson magának, előbb azonban szólni akarunk magáról a darabról is, mely mint a színlap kiemelni el nem mulasztá, itt először adatott s így a halasi közönség előtt ismeretlen.

„Az Ödvöskék” a kurtaszoknyás operet-tok legkurtább szoknyáján közt első helyet foglal el. Szövege nem mondható éppen tragárnak, sőt mozdaltan kifejezés nem is fordult elő benne; de egész tárgya oly annyira nevelő, a pajkosságnak, hogy eszébe jutott volna a színlapra műhatározás végett rányomtatni a vasuti állomásokon látható ismeretes felirát: „főrlaknak.” Az egésznek tartalma a következő: „Az Ödvöskék” olyan fi- vagy nőnemű személyiség, ki örökké szerencsét hoz arra, a ki birtokában van, de csak addig, a míg az ártatlanság diéskoránját el nem veszi. Már most a darabban szerepel egy nőnemű Ödvöskék, Bettina a pulykapásos leány, s ki egy szerencsétlen ifjúta fejedelmének Lorán plomblinál hercegnék jut birtokába, kit ettől fogva minden vállalatában a legnagyobb szerencse kísér. A fejedelmek azonban ugyon jól tudja, hogy az Ödvöskéknek miképen mulhatik el az ő birtokából kiváltva a Argus szemekkel őráz azt minden közelítés ellen. A

Ödvöskéknek azonban szeretője is van, Pippó, a juhászfiú, ki minden áron közelbe akar férködni kedvesének, a mi aztán (természetesen csak a darab végén) sikerül is neki.

Látni való, hogy a darab szövege fiatal leányoknak igen tanulságos részeket tartalmazhat s egyáltalában méltó szöveg a kor-szöveggel és a modern idők áramlatának, a mely tehát beköszönlött elvőgre városunkba is. A tricot azonban megtartotta ősnepélyes bevonulását hozának s mint mindenütt, úgy itt is, természetesen – hódított. A ceotörték esti közönség mohó éhséggel kapta a szokatlan előadást s nagyban mulatott az előadás alatt. Nem akarunk ezáltal holmi orkölési prédikációba eraszokodni, annyival inkább, mert az előadásteljesen sikerelős és sikertelen. A színpadnak, főleg a vidéki színpadnak feladatát porosa egészen másképp képzeljük, mint hogy többé kevésbé szellemes ledérűségekkel mulattassa a közönséget. Színpadra homi a népművelés történelmi híreit, a népiélet alakjait, bemutatni hazai szerzők és művészek szellemi termékeit, folytonosan tájékoztatni a közönséget a hazai drámairodalom állása és fejlődése felől; ez volna a színpad feladat vidéken. Csakhogy ez már elavult feladat. A színpad többé nem képzé intézet, hanem a mulatások csarnoka. Evvel, igaz, vele jár az, hogy színpadára jönni többé nem hazafias kötelesség, melyet a nemzeti nyelv és művészet iránti buzgalom parancsol, hanem csak magán szórakozás, melyet a ki tohó, nem von meg magától, a ki nem teszi, nem vét színtal személféle hazafiatl. vagy nemzeti kötelessége ellen.

Husznál-e ez átalakulás a színpadotnak nem tudjuk, de kétségtelen, hogy az a hely, ahol kizárólag csak mulatni és szórakozni lehet,

mindig látogatottabb mint az, mely némi komolyabb eszöklésre a figyelemmel van. Hirtőlleg így lesz ez nálunk is. Ha eleinte tán visszatartatik is sokaknak e modern szellemi táplálék, később, egy napsodk harmadik órád alatt a kedvetlen meghökkenő: frivolitás csak olyan megszakított válik, mint máshol. A kor áramlata ellen nem lehet uszni s az ember csak ember marad, akár a boulevárdok köré tapossa, akár a bucskák homokját.

Idője azonban már a ceotörtéki előadásról beszélni. A társulatot elmondhatjuk, hogy általában kedvező benyomást tett. A karok elég jók, színlapja a zenekar, a királabb tagok közt van egy-néhány jó színpadi alak, jó hangú énekes, csinos nő a vidéken egyebet nem is lehet kívánni operet előadásnál. A nők közül Potardiné és H. Caillag Amália kezében voltak a főszerepek; az előbbi többször tapasztalt ugyan, de az úgy látszik, ezáltal inkább a szerepek szölet, mint a művészetnek, kibben nagy mértékben megvan a vidéki színészek ama ismeret sajátsága, hogy a betanult szerep mondulatoktól nem bír szabadulni. Caillag Amáliában sokkal több a természetesség és megérkellet s hangja és megjelenése is ez este korábban volt. A férfiak közül Kis János, ki Pippót, Sziklay Miklós, ki Bokkót és Hatvani K. ki a fejedelmét ábrázolta, említethetők fel. Kis Jánosnak hatalmas éreze hangja van, mely a természet egészen bőséges; a túlsoktól azonban ő sem ment, még tovább Sziklay és Hatvani, kiknek ágyaköltés ajánlhatjuk; hogy az előadás terében a karzat igen kis terjedelmű. Mihálvits Pál igen szép színpadi alak hangja is jó, de hogy elismerésre számot tarthasson, szerepét jobban meg kell tanulnia.

Kifogásom csak az ellen van, hogy 4 évi tagságra kötelezze magát az ember, mielőtt tudná, mit várhat? mert hát a „boldogult” bármily szép volt is, engem nem tudott elbájoslni.

Lehet, hogy izlésöm rossz.

De véleményem sine ira et odio. Tessék ezt útni de azért maradjunk jó barátok, minden gyarúsítás nélkül.

Dobó Ményhért.

A HÉT TÖRTÉNETE.

Asz országgyűléssel függetlenségi párt körben a szakadat egy létszék sikerni megakadályozni, A pártok a hétan tartott tanácskozásiban kimondotta, hogy új programnak kibocsátását mely indítványozva volt nem tartja szükségesnek. — A képviselők közt levő személyes ellentétok azonban már oly fokra hágtak, hogy a hétan a bizottságot vittek igénybe azok kiegyenlítésére. Herman Ottó képviselő egy alkalommal Madarász Jóna képviselő előtt becsomló nyilatkozatot tett Szalay Imréről. Ezt az utóbbi megtudván kihivatta Herman A. párbaj pénztéket mire is történt; először Szalay lőtt 15 lépérről, míg Herman kijelenté, hogy Szalaynak kiáll ugyan, de nem lő rá. Erre Szalay is előlőt a további lövéstől. Herman azon nyilatkozattal hagyta el a küzdőtér, hogy a vívás dacára is Szalayt nem tekintti rehabilitáltának. — Ugyancsak Herman kihivatta Madarász Jónát, mivel ez az előtte négyezem közt bízalmasan tett nyilatkozatot Szalaynak megvittte. Madarász segédei kijelenték ugyan, hogy ez esetben nincs helye az elégtétel adásnak, de Herman segédei mindamellett is ragaszkodnak a kihíváshoz.

Ausztráliában egy botrányos ügy foglalkoztatta egy idő óta a közvéleményt. Kaminszki birodalmi tanácsbeli képviselőnek b. Schwarz vasútiépítő vállalkozó nagy összegű jutalmat ígért az esetre, ha részdro bizonyos vasuti engedélyt kieszközöl. Kaminszki el is fogadta az egyezséget s a kért szolgáltatásokat Schwarz bárónak megvittte. Ez utóbbi azonban később vonakodott a kikötött összegot 625.000 frtot kifizetni, a miért aztán Kaminszki beperelt. Schwarz erre nyílranosságra hozta az esetet olyan alakban, hogy Kaminszki teljesen kompromittáltot. Az eset, hogy egy képviselő arra használja fel állását, hogy magán egyéneknek pénzért szolgáltatásokat tegyen, ropant felháborodást keltett, úgy hogy Kaminszki kénytelen volt képviselői állásáról lemondani. Hasonlóra kényszerült dr. Wolszky is, Kaminszki ügyvédje. Mind a két képviselő a lengyel klubnak volt tagja, mely őket kímélet nélkül kizárta klubjából.

BÁLI TUDÓSÍTÁSOK.

A Kassini-bálya.

Hosszas és nagy készüldések után tartott meg e hó 8-án a helybeli Kassini-bálya. Már évek óta nem volt nagyobb bál Halaszon; a Kassini tákarékoság, szempontjából a múlt években csak társas estélyeket rendezett s rendezett volna még ki tudja meddig, ha a vasut, mint mindenben, így ebben is, meg nem változtatja a viszonyokat. Kihátás volt arra, hogy a halasi önkörmű közönség bályára vidékről is nagy számú közönség érkezik s így a rendezés tartalmának azon kellett lenni, hogy a mulatság egy hosszú, mint a városnak méltón fényes és imponans legyen; hogy az érkező idegenek kedves bonyomlással töltsék ki időjüket.

Est e osélt a Kassini el is érte. A múlt szombati bál oly díszes és fényes világot volt, a minőre még, mint mondani szokták, a legdrágább ömberék sem ölmékeának városunkban. Viddéi vendég mintegy 35 volt jelen kiköt a rendezők már a vasutnál díszes fogadtatásban részesítették. A vendégek nagy

terme egy bál-tartott, elegáns egyezséggel, s illeszesen díszített fel az alkalmra; a zene, melyet a Kis-Körösöl effolytatásának szolgáltatók, kitűnő volt, a jó kedv általános és folytonos; világos virádtartó.

Nem mulasztjuk el fölmiltetni, hogy a hölgyek öltözékében korláte volt a tulságos fényezés a mindenütt egyszerű, de illeszes és elegáns toilettek voltak láthatók. A nő-táncz-remé csinos könyvtárakat képeztek, pompás küldisítéssel s kök fényem közönséggel. Az első négyzet 88, a másodikat 52 pár tánczolta. A jelen voltakiból a következő névsort állítottuk össze:

Dr. Babó Mihály, Bibó Dénesné, Bibó Györgyné, Bikády Lászlóné, özv. Bulcsu Károlyné, Csontó Lajosné, id. Deák Péterné, ifj. Deák Péterné (Kaloacsárból), Farkas Sándorné, Fridrich Alajosné, Fridrich Sándorné, Furó Lajosné, Gál Lajos Dezsóné, Györfy Jozsefné, özv. Hamar Pálné, Helle Sándorné, Hodosay Pálné, Hodosay Péterné, Hofmeister Illóné, Musá Bonóné, özv. Nagy Sándorné, Novák Rudolfné, Papp Mihályné, Péter Dénesné, Racz Lajosné, Dr. Bévyáyné (Budapestről), Roucek Józsefné, Silling Edéné, özv. Szabó Menyhértiné, Szabó Mihály Sándorné, Székér Józsefné, Tóth Jánosné Toth Istvánné, Turóczy Istvánné asszonyok.

Ott voltak továbbá: Baráth nővérek (Csongódról), Bibó Béza, Bikády Jolán, Biró Zsófi, Bulcsu Etelka, Bulcsu Viola, Csontó Juliska, Csontó Margit, Deák Viéza, Gál Jolán, Gál Etelka, Gál Póli, Gál Mariaka, Hamar Ilona, Hodosay Lóti, Hoffer Mari, Hofmeister nővérek, Kondoray Gizolla, Kudar Margit (Domsódról), Markholi Luiza, Nánássy Béza, (Debroczamból) Nagy Mari, Norák Juliska, Péter Zsófi, Bévyáyné Olga (Budapestről), Roucek Olga, Sass Matild, Székér Ida, Tóth Gizella, Zaemberg, nővérek (Polgárdiból) Yosátry Klára (Kedacsórból) kisasszonyok.

Vidéki férfiak voltak Kis-Körösöl, Vadkertől, Csongódról, Kezelről, Polgárdiból Böcsőről, Kiszállásáról s néhányan Budapestről. — Az összes jelen voltak száma mintegy 200 volt.

Kis lányok bálja.

(K. T.) A halasi hérv. vallásu egyház által fentartott s Hoflyó Maria, és Terézia nevelőintézet által, már 10 év óta vezetett felsőbb leányiskolában, e hó 8-án délután 2-ot esti 8 óráig tartott egy lelket vidtő mulatság. Tánczosítás tánczosít leány tanoncsokból telt ki. A jó kedv minden arcot ragyogó aszóppó tett. A nagyobb leányok közül 9 mint rendező szerepelt; előttük takaros fehér patyolat köbcsöke s mellükön ékes jelvény díszítéket. Egyik tanteremben folyt hérvöl, de szép rondell a táncz, három zenész, huzta a talp alá valót. Egy másik teremben 3 nagy asztal rengott a bőkezd aszólok által kildött sőt állomány és csemege félek oszóndóit, melyet a 9 rendező illeszesen rakott a fényesen világított asztalra. Ot és hat óra közt álltek a tánczól hovált kacsagó, vidor lánykák oszonnáhos s ifjúi ótrágygalyagyasították a sok édeséget. De hogyis ne, hiszen a fehérikézők — anyjoktól öröklött, valódi magyaros aszósséggel kinaldókostak. Oszonna előtt és után kedves szavalással szórakozt az este élvezését. Majd ismét táncra perdtáltak. Végre gazilag vacsora sárk be a boldog órákat.

Bálikirálynőről, fényes öltözékről nincs mit írni, hiszen gygyenként királynővé s fényes öltözékről tündörre varzást a tista jó kedv e fiatal lényeket, kik közül, lehet hogy némelyikét évek múlva, az udvarias báltudoítóit majdan bálikirálynővé koronázzák.

A nevelő intézet világot járdeleme — 80 kr volt egy részvény — késővén a költéget, ez az intézet kis körvára gazdaságára fordítatik.

H I R E K.

— A képviselői testület folyó hó 13-ik napján kedden déli előtt 9 órákor a városára nagygyűlésben rendezte közgyűlést tart. A tanácskozás tárgyai: 1. A városi képviselők

növegyszőknek és számszám kikészítés tárgyában önkörmű-jelentés. 2. Az árnyasok szabályozási átalakítás tárgyában felt. átvizelési átirat szakosztályi javaslattal. 3. A közönségi iskola költségvetése, az iskolának végzetésével. 4. Mészöly István indítványa a közönségi iskola megszüntetése tárgyában szakosztályi javaslattal. 5. Tanfelügyelő ur megválasztása Harka pusztán föllállítandó puszta iskola segélyezésére tárgyában. 6. A ref. egyház körvénye a vasut vonal által elfoglalt temető terület kárpótlása tárgyában szakosztályi javaslattal.

— A Halasi takarékpénztár, mint már közöltük, e hó 22-én tartja rendezés évi közgyűlést. A takarékpénztár ez évi nyereség-ménya, mint a lapunk mai számában olvasható mérlegszámlából kitűnik, 11.608 frt 76 kr. Ebből a szabályszert levonások s a jótékony célra indítványozott 3% leosztással utána marad osztalék 8480 frt, melyből egy-egy 50 frtos részvényre esik 8 frt 48 kr. — Az önkörmű jelentés kiemeli, hogy az ez évben kint tartott önkörmű nyereségnek a múlt évvel szemben mutatkozó 729 frt, 45 kr. apódiást nem a nyereségértételek megfoghatóaságának, hanem egy pár kildási tétel befolyásának kell tulajdonítani; novokötösen a bevételeknek az 1881 év második felében 4%-kal szűkítették.

— Boltfőverés. Bajusz János zenai illetéségi 10 éves szabólegény e hó 6-án éjjel Péter Ferenc helybeli kereskedő boltját az udvar felől kiásta s ekkor a boltba behatolt; onnét pénzt és nagymennyiségű saivart ellopott. E műföletet Bajusz éjjel körül végbe; a asztán a lopott pénzön egész éjjel mulatott a kávéháznál. Reggel 6 óra fele, mikor a költésgből már kifogyott, ujra vissza ment a boltba, ekkor azonban a tulajdonos már ott érte. Bajusz elszaladt ugyan, de mivel Péter Ferenc ur föllamorta, csakhamar elfogták és békietérték. A tolvaj azt vallja, hogy a töltöt rászeg állapotban követte el a szét-is ment vissza reggel még egyszer, mert akkor szintén részeg volt. Az ellopott pénz mintegy 18—14 frt volt; a kár azonban az egyéb ellopott portékákkal együtt 20—25 frtot tesz.

— Hírlapok. Halaszon. A helybeli postahivatal aszósségéből közhelyek az alábbi kimutatást a Halaszi járó hírlapok és folyóiratokról. E szerint jár Halaszi: Bácskai Hírlap 8, Baja 1, Bajai Közlöny 3, Bolond Istók 8, Borászati Füzetek 1, Boraszon Jankó 8, Budapest 4, — Budapesti Bazár 4, — Budapesti Hírlap 2, Budapesti Közlöny 2, Budapesti Szemle 2, Bántólt Jogtára 2, Debroczai Protestáns Lap 1, Egyetemes Philológiai Közlöny 7, Egyetértés 12, Erdélyi-Protestáns Közlöny 1, Evangéliumi Leikkész Társ 1, Fényképezési Lapok 1, Figyelő 2, Főújság Lapok 15, Függetlenség 5, Gazdasági Lapok 2, Gazdasági Mémók 1, Gyógyászat 1, Gyógyászati Hírlap 1, Gyűmölcsösözés és Konyhakertészeti Füzetek 8, Hasznos Múlatató 2, Hirmondó 4, Hódmező-Vásárhely 1, Hódmezővásárhelyi Lapok 1, Hölgyek Lapja 2, Jogszók Lapja 1, Jogtudományi Közlöny 1, Kezdelemét 1, Kezdelemét Lapok 1, Köpes Omládi Lapok 5, Köpes Nöplap 31, Kis Lap 8, Korzóra 2, Kalföldi Regényvár 1, Lányok Lapja 2, Magyar Állam 1, Magyar Bazár 5, Magyar Hírlapszöveg 1, Magyar Igazságügy 1, Magyar Isr. orsz. tanítógyölvt Ertesztője 1, Magyar Nyelvör 2, Magyarországi és a Nagyvilág 1, Mészárosi Lapok 4, Merkur 2, Nagy-Körös 2, Nemzet 9, Népközlöny Lapok 1, Népközlöny Tanács 1, Népközlöny Lapja 1, Nők Munkaköre 1, Olvasó Kör 3, Ország-Világ 10, Pseudogogiai Szemle 7, Pest Hírlap 3, Pesti Napló 2, Politikai Újdonságok 7, Pósti Bendeletok Társ 1, Pósta-Közlöny 1, Protestáns Egyházi és Isk. Lap 2, Protestáns Hírlap 1, Protestánsi Pap 1, Rautmann Magyar Lelkesítés 3, Rogányvilág 2, Rendőri Lapok 2, Szabócskai Lapok 1, Szabócskai Előzet 2, Szabócskai F. Szegedi Napló 1, Szabócskai Előzet 2, Törvényeségi Csarnok 7, Typographia 1, Újtestés 2, Vasvári Újság 11, — Bazár (Kalföldi) 4, Industrielle-Zeitung für Ungarn 1, Neue Pester Journal 11, Neues-Pöstitische

Volksblatt 2, Pester Journal 1, Pester Lloyd 3, Jesurun (héber) 1. (E kimutatás a decz. 31-iki állapotot tünteti föl. — A kérdő jellel el- látott folyóiratok számát nem lehetett megállapítani).

— Az „Azlenda“ biztosító intézet 1882. apr. 21-én tartott közgyűlésén újja szervezetett s új alapszabályai a minisiteri jóváhagyással már ellátottak. E szabályok értelmében az intézet díjszabályai a legújanszabakra vannak leszállítva: a kötvények fel-tételei a jelen kor viszonyaihoz mérten humanusan s a félreke legkedvezőbbben módosítottak. A díjtételek szintén kedvezők: így pl. a 4-ik díjszabály, mely által az intézet a tőkegyűjtésre a legkedvezőbb alkalmat nyújtja. Ugyan e tétel a 3. díjszabály által viszonzbiztosítva egy családapának azt az előnyt is nyújtja, hogy a lehetőségig legkisebb díjtétel mellett a viszonz-biztosított tőkeösszeget bármikor bekövetkező halál esetén az illetőnek családja teljes összegben kapja vissza. Felhívjuk a közönség figyelmét ez intézetnek lapunk mai számában közölt hirdetésére.

— **Új mástermelő telep.** Bizonyára érdekkelni fogja a t. gazdaközönséget, hogy Mauthner Ödön országgyűlési ismert budapesti magtermeskedő-özég egy 1200 holdas gazdaságon újabb mástermelő telepet létesített s ezáltal ismét szaporította ama tényezők számát, a melynek használata és folyton szemeltartása által e özegek oly kiváló módon sikerül vetőinek igényeit kielégíteni s ezek körét ugy az országban mint a hazán kívül, minjtobbban terjeszteni. Alkalmunk volt a nevezett magtermeskedő-özég 1883. évi ép most megjelent dustartalni főárjegyzékét megtekinteni s mondhatjuk, hogy e ritka szakavatottsággal szerkesztett árjegyzék átvizsgálásánál bizonyára mindenki ama meggyőződésre jut, hogy egy valóban elsőrangú és a mezőgazdaság jelen s mindinkább fejlődő viszonyainak teljesen megfelelő magtermeskedéssel állunk szemben, mely épenfölül nem szorul dícséretre. Az említett dízes főárjegyzékot érintet özegek kívánatra bárkinek szívesen megküldi.

KÖZGAZDASÁG.

A fanemesítésről

A gyümölcsészet nálunk Halason eddig abból állott, hogy nyáron mikor valami gyümölcs érni kezdett kimentünk a szőlőbe s ott a gyümölcs evegetése közben annak magvát szerteszt eldobáltuk, rábizván a mindenhatóra, hogy majd betakarja az, ha tavasz felé a bőjti szeleket megereszi. Ez volt a magvetés. A mi aztán véletlenül kikelt s a kapások-kicsi korán ki nem vágdalták, az részt elvesztett, részint megmaradt a szorint a mint rája az időjárás a egyéb természeti viszonyok kedvezőtlenül vagy kedvezően működtek; a gazdája vele, mint a cigány a fiával, nagyon keveset törődött. A nyésést, csak akkor alkalmazta, ha tűzrevalóra volt szüksége. Új gyümölcsfát — ha csak a madarak nem ültettek — a tulajdonos nem ültetett soha.

Néhány elkényszerezett meggyfa s hernyófészkes szilvafa a télrevaló meggylevéshez elég gyümölcsöt termelt; azután punctum. A nemes gyümölcs csak 10—15 évvel ezelőtt is nagyon ritka madár volt Halason.

Csak mióta újabb időben híre futott, hogy a szomszéd városok mily nagy hasznokat vesznek a gyümölcsből: kezdenek nálunk kiéssé komolyabban látni a kertészethez, de sokan igen hibásan.

Vannak ugyanis a kik azt hiszik, hogy nemesgyümölcsfát magról is lehet nevelni s azt állítják hogy pl. a kajszai barack elvetett magjából szintoly nemes kajszai barackfa válik mint az, melyről a mag vétetett. Az ilyen nézet könnyen terjed, mivel ez uton nagyon könnyű móddal lehetne szert tenni nemes fára. Fájdalom hogy csak évek mulva, mikor már terem a fa — okul a magyar ember, látván a megcsalattatást.

Valódi nemes fát kivált képen oltás által lehet létrehozni. Az oltásnak több neme van. A legközségesebb s egyszersmind legdivatosabb az agynövezt ékesapolás és kéregcsapolás. Az első ismeretesebb, a második könnyebb, biztosabb s ez okból csölszerűbb. Mind a kettőt mártiusban és áprilisban szokás üzni, az ezen oltás khoz szükséges oltógalyakat azonban télen, legkésőbb pedig februárban le kell szedni s azokat használatig akár a szabadban homokos földbe bevermelni akár fagymentes pinczébe nyirkos homok közé kell elfenni.

Az oltógalyakat erőteljes egészséges termőfákról kell szedni, plvönült satnya törzsi fák hajtásai használhatlanok, legalkalmasabbak a vezérságak ludofti vastagságu egyéves hajtásai. Ha ily hajtásokat nagyobb mennyiségben szedünk s azokat majdan eloltogatjuk: akkor számíthatunk majd jgazi nemes fákra s élvezhetjük később fáradozásunk gyümölcsét.

TERMÉNYEK ÁRA.

Termények ára Halason febr. 10. — Búza — 7-50 ftog, roza 5 frt — kr., árpa 4 frt — kr., zab 2 frt 60 kr., köles — frt — kr. mind 100 literenként. Kukoricza mm. 5-50 frt morzsol 100 liter 4 frt.

Heti jelentés a budapesti gabonáról.

Budapest febr. 9-én.	
Búza	ó bászági 78—81 k/g 9-85 10-15
	ó tiszavidéki 78—81 k/g 9-90 10-40
	ó pestvidéki 78—81 k/g 9-85 10-35
	ó fehérmegyei 78—81 k/g 9-85 10-35
	ó bákcsai 78—81 k/g 9-85 10-30
	ó északmagyarországi 78—81 k/g 9-45 9-85
Rozs	ó — — — 70—72 k/g 7— 7-30
Árpa	ó takarmány 60—62 k/g 6-80 7—
	ó égetni való 62—64 k/g 7-20 7-80
	ó sörfőzdei 64—66 k/g 7-00 9-20
Zab	ó — — — 37—40 k/g 6-20 6-60
Tengeri	uj bászági 75 k/g 6— 6-10
	uj másnemű — — — — —
Köles	— — — — — k/g 6— 6-50
Repeze	uj káposzta — — — — — k/g — — —
	uj bászági — — — — — k/g — — —

Határidő üzet.

Irányzat	Határidő	penz	árú
Búza	lanya	tavasza	9-53 9-55
"	"	őszre	— — —
"	"	jul. aug.-ra 1882.	— — —
Tengeri	"	máj. jun.-ra 1883.	6-05 6-08
Zab	"	tavasza	6-40 6-45
"	"	őszre	— — —
Repeze káp.	"	aug. szept-re	13-1/2 13-1/2
"	bász.	jul. aug.-ra	— — —

Kőbányai dísznóvásár febr. 9. — Magyarországi vón, nehéz sertes kilogramma 59 — 60kr., fiatal nehéz 62 1/2 — 63 kr., könnyű 59 — 60 kr. Szedett nehéz 59 kr., könnyű 56 — 57 kr. Oláhországi 60 — 62 kr., szerbiai — — kr. Életlenül: páronként 45 kilógramm s azonfelül 4%-os levonás.

Vasúti menetrend.

Halasról indul

Budapestre:		
Személyvonat	— —	délelőtt 11 óra 50 perc.
Vegyesvonat	— —	éjjel 12 óra 20 perc.
Szabadkára:		
Személyvonat	— —	délután 2 óra 57 perc.
Vegyes vonat	— —	éjjel 3 óra 18 perc.

Halasra érkezik

Budapestről:		
Személyvonat	— —	délután 2 óra 50 perc.
Vegyesvonat	— —	éjjel 3 óra — —
Szabadkáról:		
Személyvonat	— —	délelőtt 11 óra 43 perc.
Vegyesvonat	— —	éjjel 12 óra — —

Korda Imre,

felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

NYILT-TÉR. *)

Nyilatkozat.

Gyenyise Antal ügyvéd ur által a „Halasi Újság“ 5-ik számának nyílt terében Főzött felvilágosításra az igazság érdekében hivatalos állásomból kifolyólag következőben nyilatkozom:

*) Az e rovat alatt közöltékekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Nem áll s a valósággal ellelkezik mit Gyenyise Antal ügyvéd ur által s az övekké az előtt történeteket elfordítva adja elő s a hivatalos és nem hivatalos értesítést egymással összekeveri, ugyan is:

Midőn a mult vagy tán még előbbi évben hivatalomban megjelent s a tagosításra vonatkozó jegyzőkönyvet kérte: én annyit mondtam, hogy azok a levéltárban nincsenek, hanem a városi mérnöki hivatalban feltalálhatók.

Ha az ügyvédnek vagy ügy felének érdekében fektet e jegyzőkönyvek megtekintése, bizonyára yetto volna magának azt a fáradságot, hogy azokat a mondot hivatal keresse, mert annyit mindenki tudhat hogy a levéltárból az ügyiratok a szak hivataloknál ki szokásadni a nélkül azonban, hogy azok levéltári akták lenni megzúnnának.

Hogy pedig a tagosítási ügyre vonatkozó okmányok el nem tüntek s nem csak Gyenyise Antal tudakozása idejében meg voltak, hanem hogy ma is meg- és hivatalos őrizet alatt vannak azt határozottan állítom.

A mi a volt es. k. közjegyzőség iratására vonatkozó állítását illeti, — erre csupán annyit jegyez meg, — hogy Gyenyise Antal okleveles ügyvéd ur bizonyosan tudja, miként az átadás és átvételnek annak idejében bírósági közbejvetel mellett kellett történni, s minthogy az ugy is történt; annyi pedig bizonyos, hogy több mint husz évvel ezelőtt e tekintetben senki által sem emeltetett panasz s így a volt es. k. közjegyzőség átadása szabályszerűen eszközöltnek tekintendő.

Gyenyise Antal ügyvéd ur hirlapi nyilatkozatában azt mondja: „En ez iratárban pár évvel ezelőtt kerestem bizonyos okmányt s akkor megtudtam, hogy a volt es. k. közjegyzőség iratára fele részben sena adatot át a városi levéltárnak.“ Ha az ügyvéd ur valóban ugy van meggyőződve: mi jogosa számítia a es. k. közjegyzőség átne a adott okmányait a városi levéltár elűnt a kái közé?

Egyébiránt e kérdés a városi levéltárra nem vonatkozik s hogy még is nevezett ügyvéd ur a es. k. közjegyzőség iratára ellen jónak látta gyanusító nyilatkozatot tenni, annak okát nem keresem s reám nem is tartozik, de hogy magánzóllait a városi levéltár megtamadásával mozditta elő, az ellen tiltakozom, mert a közjegyzőség a városi levéltárra nem vonatkozván, e kérdésnek az előbbivel tett összekapcsolása az én tudomásom szerint nem közérdek, hanem személyes tekintetből történhet, annyi pedig bizonyos, hogy a városi levéltárból a es. k. közjegyző által átadott okmányokból tudomásom szerint egy sem tünt el.

Ezekből láthatja minden elfoglaltan egyén, hogy Gyenyise Antal ügyvéd urnak állítólag személyes tapasztalatot alapuló felvilágosítása s valósággal ellelkezik s mint ilyennek semmi jelentőség sem tulajdonítható, és egyáltalában nem szolgálhat elegendő indokul arra, hogy beadványban ugy általánosságban álljon elő oly kijelentésekkel, mintha a városi levéltárból akták tüntek volna el.

Halas 1883. febr. 10.

Turóczy István
v. levéltárnok.

Eladó ház.

Török Ferencz a 4-ik tizedben 1300. sz. a levő házat örök áron eladja; a ház megvehető az egész portával, vagy fél portával. A fél porta külön is eladó.

Venni kívánók értekezhetnek Török Ferenczcel, ugyane házban levő lakásán.

Kiadó lakás.

Egy lakás, mely áll két utcza padlós szoba, egy konyha, kamra, cseleldszoza és fás szinből kiadó s bármikor elfoglalható. Bővebb felvilágosítás kapható e lap kiadóhivatalában.

Egy tanonc

Gyórfy József ur fűszerkereskedésében azonnal fölvetetik. Az illetőnek legalább 14 évesnek kell lennie s kívánatos, hogy 4 polgári iskolai osztályt elvégezett.

H I R D E T É S E K.

A halasi takarékpénztár

mérleg-számlája

1882. december 31-én.

Főkönyv	V A G Y O N	Osztr. ért.		Főkönyv	T E H E R	Osztr. ért.	
		ft	kr.			ft	kr.
101	Pénzkészlet	2919	00	1	Alaptőke	100000	—
4	Kötelezett tőke	50000	—	96	Betét tőke	228571	63
105	Birtokkölesönök	29352	—	110	Tartalék tőkék	15273	62
102	Leszámitolt váltó	260932	67	95	Visszleszámitolt váltó	9800	—
69	Pesti hazai első takarékpénztár	20000	—	24	Bélyegdíj	160	—
93	Főlszerelés 10%-oli levonás után	119	72	107	Bélyegadó a félév alatt kifizetett s. tőkésített betéti kamatokért	151	95
104	Kamatkövetelés visszleszámitolt váltók után	81	—	109	1881-iki részvény osztalék	1790	—
80	Kamatkövetelés társintézetektől.	34	43	111	Előre felvett kamatok váltóknál	4175	69
				99	Előrefelvett kamat. birtokkölesönöknél	84	71
				94	Jótekonny czél	29	62
					Rendelkezésre álló nyeresmény	11703	76
		369468	88			369468	88

Halas, 1883. Január hó 1-én.

Gál Lajos könyvelő.

Vári Szabó István elnök.

Martini József pénztárnok.

Jelen mérleg- és nyer-veszt-számla tételeit az üzleti fő- és mellékkönyvekkel egybárhasonlítván, azokat helyeseknek találtuk.

Halas, 1883-ik év január hó 10-én.

Stimákovits István f. b. jegyző. Csontó Lajos f. b. tag. Farkas Imre f. b. elnök. Dr. Dobó Menyhért f. b. tag. Práger Lipót f. b. tag.

Van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy lakásomat a II. tizedben levő saját házamba (Borí Sándor féle házba) tettem át.

Elvállalok mindennemű szivattyuk,

nyomó és szívó kút szivattyuk
és focakendő szivattyuk

készítését és javítását három évi jótállás mellett.

Efféle készülékek készen is kaphatók nálam.

E téren már több mint harmincz év óta jó sikerrel működöm s így azon meggyőződésben vagyok, hogy a közönség bizalmára jogosan lehet számítanom.

3-1

Tisztelettel

Sárközi István.

A helybeli nagyvendéglőben

havikoszfosok jutányos árak mellett elvállaltanak. Ugyanott elő lehet fizetni ötközésre házhöz-hordatás mellett is. — A vendéglőben minden nap **friss tormás virali** kapható. — Pontos és jó kiszolgálásról kezeskedem.

Patkós Benó
nagyvendéglős.

ÉLESZTŐT

naponként friss készítményben küld megrendelére minden vasuti és postaalomásra és pedig első rendű és a legnagyobb kelesztő hatás-sal bíri

sütő-élesztőt

kiloját 66 Krert (franco-csomagolás) a szegedi első szesz-sajtó-élesztő-gyár

Szegeden.

1-ső minőségű szesz-sajtó-élesztőt kezeség váltalattik. 10-8

„Azienda“ osztr.-francia élet- és járadék-biztosító-társaság.

Ablonowsky Károly herceg, a választmány elnöke. Dr. Klang I. igazgató. Dr. Wolf Adolf igazgató-helyettes. Igazgatósági irodák: Bécsben Wipplinger Str. 43. sz. és Hohenstauffengasse 10 sz.

A társaság az egész magyar állam (társaságaival) területén képviseltetik a törvényes bejegyzett Magyarországi képviselőség által Budapeston. Képviselői Thaly Elek. — Képviselői irodák: Budapest, IV. hajóutca 2, és bécsi utca 3, az intézet házában.

Alaptőke 6 millió frank — 2,400.000 o. é. arany forint. Befizetett részvénytőke 1,123.200 ft. Díjtartalékok 7,850.000 ft. Összes biztosítói alap 8,473.000 ft.

A társulat Magyarországi és társasági területén, minden jelentékenyebb helyen, fő-, kerületi és helyi ügynökök által képviselve van és ezek, úgyminth nagyszámú mozgó ügynökök által élet- és járadék-biztosítási ajánlatokat fogad el.

Biztosít: 1. halálesetre minden módozat szerint; 2. kiházasítási és gyermekbiztosítások; 3. életjáradék és nyugdíj; 4. túlélési társulások.

Ügynökség Halason:

Gyórfy József urnál.